

foto: archív FP

V záhrabe. foto: archív FP

Uväznení na chate. foto: archív FP

HOROLEZECKÁ LEGENDA FERÓ PIAČEK: HIMALÁJE MA NEOSLOVILI, ALPY ÁNO

Na konte má viac ako sedemsto vylezených ciest. Horolezec FERÓ PIAČEK (72) je legenda nielen na Slovensku a nevýčerpatelná studnica niekedy až neuveriteľných zážitkov.

Ako ste sa dostali k lezeniu po horách?

Za mojich čias sa začínalo turistikou, zoznamovaním sa s prírodou. Vyrastal som v Plevníku, detstvo som strávil pod Malým Manínom.

Na strednú školu som išiel do Vrútok. Mali tam turistický krúžok, v Tatrách mali chatu. V zime sme tam mávali lyžiarske a v lete branné výcviky. Chodievali sme na túry, prechádzali cez sedlá. Turistika ma dostala.

S kamarátom sme si povedali, že by bolo dobré poznať základy horolezectva. Pre prípad, že by sa vyskytol v horách nejaký problém, aby sme si vedeli poradiť. Vychovávateľ nám dal nejakú oceľovú karabínu. Ten ich mal od horolezcov z Považ-

skej Bystrice. Tých som ja nepoznal, do mesta som sa dostal len tak do prvomájového sprievodu (smiech).

Začali sme liezť v Rajec-kých Tepliciach, potom v Manínskej úžine.

Na jednotáckej chate som stretol Laca Makaya staršieho, ktorý ma dotiahol do oddielu. Tak sa začala moja horolezecká kariéra.

Čo na vašu záľubu hovorili rodičia?

Rodičia neboli nadšení. Otec hovoril, že keby som aspoň dopratal z hory drevo, ha-ha. Ale tolerovali to, nerobili mi prieky.

Ktoré hory sú najkrajšie?

Všetky hory sú krásne a majú niečo do seba. Na túto

otázku sa nedá seriózne odpovedať. Páčilo sa mi všade. Ovplyvňuje to počasie, s kým tam človek je.

Osemtisícovky ste neliezli, prečo?

Najvyššie hory ma nejakú neoslovili. Nechcel som nosiť batoh a chodiť s lyžiarskymi palicami, horolezectvo som si predstavoval ináč. Vyjsť na osemtisícovku je drina, ale z horolezeckého hľadiska to nemá nejaký význam.

V roku 1981 ste sa zúčastnili národnej expedície na Kančenzungu, ako ste sa do nej dostali?

Bol som v reprezentačnom družstve, oslovil ma pán Gálffy. Už predtým som mal niečo polezené, ale v takých výškach nad sedemtisíc metrov som ešte nebol. Bol to zážitok, už len cesta do základného tábora, život v ňom.

A aký je život v základnom tábore?

Je tvrdý, nie je tam komfort ako teplá voda a podobne. Keď sa pokazí počasie, tak zima je aj v stane.

Na výšku som si zvykol, základný tábor sme mali v 5100 metroch. Zo začiatku mi tlklo v hlave, ale to všetkým.

Aklimatizácia je dôležitá, potvrdíte to?

Bez aklimatizácie sa nedá nič robiť. Keby vás vysadili z helikoptéry v päťtisíc metroch, tak tam zomriete.

Ktoré svoje výkony si vážite najviac?

Moje horolezecké úspechy sa neviažu k Himalájam ani Pamíru, ale skôr ku Kaukazu a Alpám, oblastiam Matterhornu, Zermattu, Bergeltu.

Prečo?

Preto, lebo tam som vyliezol cesty, ktoré majú vyššiu hodnotu, ako tie, ktoré som vyliezol na Pamíre. Sú významné z hľadiska celosvetového horolezectva. Teraz po štyridsiatich rokoch čítam, že aké majú z toho ľudia neuveriteľné zážitky, keď ich vylezú. Obdivujú nás, ako sme ich mohli vyliezť v tých časoch s takým výstrojom.

Na jednej chate ste vraj zostali uväznení 12 dní. Opíšete nám to?

S Robom Kukučkom sme boli vo francúzskom Chamonix. Pred nami vyliezol ľadový kuloár na Mont Blancu Francúz Gabarov a my sme si povedali, že to vylezieme aj my. Išli sme štyria, najskôr do bivačkovej budy. Postupovali sme na lyžiach, chcel som, aby sme sa naviazali. Ale proti bol Tibor, ktorý hovoril, že to išiel v lete a neboli tam žiadne trhliny.

V zime nevidíte v ľadovci žiadne trhliny, vietor ich zaveje snehom. Keď na takú zaviatu trhlinu človek stúpi, tak sa pod ním preborí. Mal som s tým už nejaké skúsenosti, nejakí ľudia mi už do trhlín popadali. Nakoniec som ostatných prehovoril a naviazali sme sa.

Pišta spadol do trhliny a traja sme ho poľahky vytiahli. Pri páde prišiel o čakan, bez neho nemohol liezť. Tak sa dvaja vrátili dolu.

Do budy sme prišli už po tmе. Boli sme riadne uťahani a povedali sme si, že na druhý deň nejdeme nikde. Dru-

hý deň bolo krásne počasie, modrá obloha. Vegetili sme, opaľovali sa. Druhú noc to prišlo, hrozná fujavica. Nedalo sa ísť ani hore, ale ani dole, nulová viditeľnosť.

Keď musel ísť jeden von na záchod do tej strašnej fujavice, tak ho ten druhý lutoval. V búde bolo nejaké jedlo, kompóty, bol tam aj plyn. Ale vedeli sme, že bude „prúser“, že bude po nás vyhlásené pátranie.

Trocha sa to roztrhlo až na dvanásť deň, tak sme sa rozhodli ísť dole. Zostúpili

zostupe padol na mňa kameň. Nejakú som ho preskočil, ale dopadol som na vystretú nohu. Zlomilo sa mi niečo v kolene, nedalo sa to ani zafixovať. Musela pre mňa priletieť helikoptéra.

Čo je ťažšie, výstup alebo zostup?

Ťažší je výstup, ale svoje nástrahy má aj zostup. Môže sa pokaziť počasie, treba trafiť cestu dole.

Veľa úrazov sa stane tým, že si človek povie: už to mám

DINO KURÁŇ

Jeden z najlepších slovenských alpinistov a dlhoročný slovenský reprezentant Dionýz „Dino“ Kuráň (1971) zahynul 22. decembra 2012 pri zimnom výstupe v severnej stene Malého Kežmarského štítu. Spolu so skúsenou bratislavskou horolezkyňou Petrou Škrovánkovou liezli cestu Poľudňajší kľud. Podmienky na lezenie ne-

boli najlepšie, ale cesta je pomerne krátka a nemohla byť pre nich technickým problémom. V stene však bol nový sneh a aj z horných partií steny padali prachové lavinky. V poslednej ľahkej dĺžke Kuráňa pravdepodobne strhla lavína, ktorá spôsobila jeho dlhý pád, pri ktorom utrpel smrteľné zranenia.

zdroj: hkmanin.sk

ČO JE TO PRVOVÝSTUP?

Prvovýstup je prvé úspešné zdolanie horolezeckej cesty. Zvlášť ne postavenie medzi prvovýstupmi má prvé zdolanie vrcholu hory, významné je aj prvé zdolanie určitej steny, skalnej veže alebo ihly (inak ako horolezecky nedostupné), alebo vyriešenie problému.

Hodnota prvovýstupu je daná významom zdolaného objektu, obtiažnosti prvovýstupu a štýlom jeho prevedenia. Vyššiu hodnotu má obtiažnejší prvový-

stup v lepšom štýle, s použitím menšieho počtu umelých a podporných prostriedkov. Bez kyslíka, s menším počtom skôb a podobne.

Prvovýstup zahrňuje nájdenie objektu, vytypovanie vedenia cesty a zaistenie. Hlavné pri športovom lezení sa stáva, že niekto prelezie projekt, ktorý na skale našiel a osadil istením niekto iný. Takému výstupu sa hovorí prvovýstup. zdroj: Wikipedia

sme pod strmý svah, pod ním sme mali lyže. Hrabali sme v snehu, nakoniec som ich akosi nahmatal. Na lyžiach sme sa ďalej brodili nad kolená v snehu.

Zastihla nás noc, nevedeli sme, kde sme. Tak sme si urobili v snehu záhrab a vyspali sa v ňom. Ráno sme videli, že nad nami sú drôty lanovky, tak sme sa celí šťastní dostali na jej stanicu, ktorou sme sa zviezli dole.

Nejaké ďalšie vaše „prúsery“?

S nebohým Dinom Kuráňom sme liezli vo Francúzsku. Pri

za sebou. Stratí ostražitosť.

Horolezci hovorievajú, že nie je dôležité dosiahnuť vrchol, ale cieľom je cesta. Je to tak aj u vás?

Éru, v ktorej bolo dôležité vyjsť na vrchol, som už nestihol. Teraz je dôležitejšie, ktorou cestou na ten vrchol vyjdeš.

Koľkokrát ste chceli po smrteľných pádoch kolegov z horolezectvom skončiť?

Nikdy.

Peter Mičúch